# Pavlova poslanica Galaćanima

Prepričano,
objašnjeno,
za danas.

# GOOD NEWS

# Pavlova poslanica Galaćanima

**Prepričano, objašnjeno, za danas.**

Hans-Jörg Ronsdorf

**Samo ako vas Sin oslobodi, zaista ste slobodni.**

*Iv 8,36*

**Opis knjige**

Poslanica Galaćanima prepričana je vlastitim riječima, to jest prenesena tako da se ujedno objašnjava. Opseg teksta otprilike je tri puta veći od izvornoga biblijskog teksta u nekom klasičnom prijevodu Biblije.

1. izdanje, travanj 2020. (njemačko izdanje)

© Hans-Jörg Ronsdorf – sva prava pridržana.

Albis 6 ½

87477 Sulzberg

hj-ronsdorf@t-online.de

www.hans-joerg-ronsdorf.de

ISBN njemačkog izdanja: 978-3-9820715-3-4

Oblikovanje naslovnice: Tobias Stricker

## Najprije

U rukama držite **prijenos s objašnjenjima** Pavlove poslanice Galaćanima. Kao autor stavljam se u položaj pisca i pokušavam njegove misli staviti na papir tako da ih objasnim, a time i opširnije. Moj je tekst otprilike tri puta dulji od izvornoga teksta. Drugim riječima: kad bih nekome ukratko i sažeto objasnio ovu poslanicu, odnosno svaki redak, bilo bi to upravo ono što ćete ovdje pročitati.

Nadam se da ćete tako bolje razumjeti poruku poslanice i pronaći vezu s vlastitim životom. Jer o tome se radi. Moj tekst nije Božja riječ, posve za razliku od izvorne Pavlove poslanice. Nju možete sami pročitati u Bibliji ili usporedo s mojim tekstom.

Zato vas ovdje nešto molim – prije nego što pročitate uvod: **Uzmite Bibliju i u njoj najprije jednom pročitajte cijelu ovu poslanicu.** Korisno je čitati naglas. Čak i ako nešto ne razumijete, čitajte dalje. Tako ćete steći prvi dojam ili osvježiti sjećanje. Vidjet ćete: Poslanica Galaćanima – možda prva i najstarija Pavlova poslanica – vrlo je lijepa poslanica. Dira najdublje žice evanđelja i pušta ih da zazvuče. **To je poslanica koja ne govori samo kršćanima, nego i Židovima i muslimanima. U međureligijskom dijalogu pomaže pokazati što je evanđelje i po čemu se razlikuje od svih drugih religija.**

## Što se dogodilo?

Većina poslanica Novoga zavjeta ima neki povod. Tako i ova.

Stavite se nakratko u položaj apostola i misionara Pavla. On je sa svojim suradnikom teškim putovima prešao gorje Taurus i pješice putuje planinama Anatolije (Turska). Posve iscrpljen, ondje u kraju Galacije susreće ljude kojima navješćuje Krista, koji je za njih umro na križu. Ti ljudi – za razliku od Pavla – nisu Židovi. Možda poznaju i Židove i njihove običaje. Sami se klanjaju raznim idolima i ne poznaju jednoga pravoga Boga. Poruka evanđelja pogađa srce tih ljudi i oni dolaze do obraćenja, do pokajanja i do žive vjere u Isusa Krista. Ta je vjera živa, vidi se po novom životu u zajedništvu svih učenika.

Nešto kasnije dogodilo se ovo: Pavao je već odavno otputovao dalje. Sada su k tim kršćanima došli židovsko-kršćanski učitelji (**judaizanti**) i zahtijevali: Ako doista želite pripadati Božjem narodu, ako želite biti Abrahamova djeca i baštinici njegova obećanja, onda se morate još samo **obrezati** (takoreći postati Židovi). Obrezanje je bilo znak saveza, obvezan od Abrahama za svakoga Izraelca, kako bi pripadao tom savezu s njegovim blagoslovima i obvezama.

## Što su naučavali ti židovsko-kršćanski učitelji (judaizanti)?

Ti kršćanski Židovi nisu odbacivali Krista. Ali Pavla i **njegovo evanđelje**. Nisu ni naučavali da čovjek pred Bogom biva opravdan dobrim djelima Zakona. Naučavali su da čovjek **tek obrezanjem doista pripada Božjem narodu**.

I društveni odnosi (dakle između Židova i kršćana iz naroda) postali bi jednostavniji. Židovi nisu jeli za istim stolom s narodima, dakle s neobrezanima. Iako to nije bila Mojsijeva zapovijed, nego dodana, ljudska, judaizantska zapovijed.

Ti judaizanti nisu mogli i nisu htjeli uvidjeti da je dolaskom Krista završilo razdoblje Mojsijeva Zakona. Mislili su da Bog djeluje samo po židovskom narodu kako bi proširio obećanja dana Abrahamu. Pavlov je protuargument: **U Božjem planu spasenja Zakon je sada ispunio svoju svrhu**, i zato ga je pogrešno držati. I zahtijevati od naroda da ga prihvate. Pogrešno je vjerovati da Bog još uvijek djeluje na nacionalan način, dakle po Izraelu. Božji narod sada čine ljudi iz svih naroda.

Pavao osuđuje judaizante i njihov nauk iz najmanje tri razloga: (1) Nisu razumjeli **potpunu dostatnost i sveobuhvatnost Kristova djela otkupljenja**. (2) Nisu razumjeli da su Krist i Duh daleko nadmašili Mojsijev Zakon i njegov nacionalni značaj. (3) I nisu spoznali da Bog svim vjernicima (Židovima i narodima) daruje Duha Svetoga. Posljedica je toga da se kršćani ne moraju dati voditi Zakonom. Umjesto toga imaju Duha, koji ih vodi na način koji odgovara moralnom zakonu (npr. Deset zapovijedi, bez zapovijedi o suboti). I koji ga također ispunjava – ali mu on nije cilj. **Vodstvo Duha ne vodi natrag u Mojsijev Zakon, nego u život u kojem Kristov zakon i Božji Duh postaju životno pravilo Novoga stvorenja.**

Jedna židovska jutarnja molitva pokazuje kako su (neki) Židovi gledali na sebe:

Blagoslovljen budi Ti, Vječni, Bože naš, Kralju svijeta, koji me **nisi** stvorio poganinom. Blagoslovljen budi Ti, Vječni, Bože naš, Kralju svijeta, koji me **nisi** stvorio robom. Blagoslovljen budi Ti, Vječni, Bože naš, Kralju svijeta, koji me **nisi** stvorio ženom.

To je nacionalni ponos; to je društveni položaj i diskriminacija spola. Protiv toga Pavao radikalno istupa, kao što se može naučiti iz ove poslanice.

## Što Pavla toliko izbacuje iz takta?

Ni u jednoj drugoj poslanici Pavao nije tako radikalan u pobijanju i osudi tih judaizantskih učitelja Zakona. **Galaćani nisu primijetili da su istina i jedinstvenost evanđelja bačene preko palube.** Htjeli su zadržati Krista, ali im se sugeriralo da im trebaju i Mojsije i obrezanje. Tada bi doista bili Abrahamovi sinovi i pripadali izabranom Božjem narodu.

Time što su se Galaćani odlučili za **Isusa plus Mojsija**, judaizanti razaraju samu nužnost da nam Krist uopće bude potreban. Pavao jasno kaže: „Ako se pravednost može postići po Zakonu, onda je Krist umro uzalud“ (2,21), i: „Ako se date obrezati, Krist vam neće biti ni od kakve koristi“ (5,2). Glede nijekanja Božje moći u Duhu Pavao kaže: „Ako se dajete voditi Duhom, niste pod Zakonom“ (5,18). To znači da oni koji se odluče za Duha ne trebaju njegov Zakon; oni koji se odluče za Isusa ne biraju Mojsija. Ne može se imati oboje. Pavlova je poruka beskompromisna: **Samo Krist**.

## Kakvu vrstu zakona Pavao osuđuje?

Kad je riječ o Mojsijevu Zakonu, Tori, važno je utvrditi da je on svet i dobar. Tome ne pripada samo Deset zapovijedi – on ukupno obuhvaća svih pet Mojsijevih knjiga. U usporedbi sa susjednim narodima Izraela moralno-etički je jedinstven i izvanredan. Sve do danas. Čak se i u njemačkom Temeljnom zakonu može prepoznati njegov dobar utjecaj. Pavao nikada ne bi osudio Zakon i svaki napor da se on vrši. Zakon je čudesan Božji dar njegovu narodu Izraelu. Pavao ga je držao. Ako bi ga netko nesvjesno prekršio, žrtvena služba Mojsijeva Zakona mogla je donijeti oproštenje.

**Farizeji** su Zakonu dodali ljudske zapovijedi i pokušali pobožno urediti što više područja života – sve do pranja ruku. Tu su obvezu nametnuli sebi i ljudima. Bili su židovska skupina u Isusovo vrijeme koja je Zakon shvaćala vrlo ozbiljno – i to je željela za sve Židove. Neka vrsta pokreta pobožnosti. Pavao je i sam nekoć bio jedan od njih. Revnitelj, dok Krist nije ušao u njegov život. S Isusom su imali problema jer ih je prozreo. **Ljudske zapovijedi** je žigosao. I zanemarivanje velikih zapovijedi, **ljubiti Boga i bližnjega**. Te su najvažnije zapovijedi ostale po strani. U Mt 23 može se pročitati što je Isus mislio o farizejima i njihovu legalizmu.

Zakonski duh (legalizam) u Poslanici Galaćanima jest prianjanje uz Mojsijev Zakon kako bi se ugodilo Bogu. No pod time se ne misli jednostavno na inzistiranje na pravilima. Ono što je pogrešno u tom legalizmu jest to **što potiskuje Krista i Duha.** Pogrešan je zato što (1) ne razumije da se u Kristu i po Duhu Mojsijev Zakon ispunio i time je konačno prošlost. Nadalje je pogrešno to što (2) judaizanti **prisiljavaju narode da budu Židovi** (obrezanjem). Utoliko Pavao napada nebiblijsko gledanje na Zakon s njegovim nacionalističkim obilježjima, koje zastupaju ti judaizanti.

## Što su djela Zakona?

To su postupci ili mjere judaizanata koji se s jedne strane slažu s Mojsijevim Zakonom. Ali bilo je pogrešno tvrditi da su Kristovo djelo otkupljenja i vodstvo Duha nedostatni za svakodnevni život.

„Djela Zakona“ jesu radnje koje diktira zakon koji su sada potisnuli Krist i Duh. „Djela Zakona“ su osim toga židovski običaji koji podižu granice između Židova i nežidova. Božji Zakon nije usmjeren na društvene granice koje razdvajaju. Umjesto toga u njemu bi se mogla vidjeti Božja volja objavljena za sve ljude.

## Legalizam danas

Problem Kelta (Galaćana) ne može se **1:1** prenijeti u naše vrijeme i kulturu 2000 godina kasnije. Ipak, ima pouka za nas danas. Pitanje je: Kako možemo živjeti na Božju slavu? Ne mogu li nam u tome pomoći Mojsijev Zakon ili Deset zapovijedi?

Odgovor Poslanice Galaćanima glasi: **Krist u nama** i **Božji Duh u nama** donose „**plod Duha**". U našem svakodnevnom životu. To odgovara **Kristovu zakonu**.

Kod mnogih kršćana odvija se unutarnji mehanizam, u mislima i osjećajima, kojim od slobodne i darovane milosti prelaze u način života utemeljen na učinku: Žele biti bogobojazniji i približiti se Bogu. Osjećaju da ih aktivnost izgrađuje i da im čini dobro. Pritom ne primjećuju prijevaru da je riječ o vlastitom učinku i ispunjavanju dužnosti, što im daje osjećaj prividne svetosti ili duhovnosti. Ali mi imamo sve i jesmo sve u Kristu – a on je u nama. Tome se ne može ništa dodati.

Kako prepoznajemo legalizam? Tražimo običaje, stavove, zahtjeve, propise i teološka gledišta **koja zanemaruju evanđelje u njegovim središnjim tvrdnjama o potpunoj dostatnosti Krista i njegova djela otkupljenja i o središnjem mjestu Duha Svetoga za našu svakodnevicu u zajedničkom životu.**

To ne znači da u našim crkvama ili zajednicama jednostavno tražimo neugodna pravila ili obvezujuće propise koji nam se ne sviđaju. Pravila doista mogu biti dobra za duhovni razvoj. Legalizam, shvaćen i življen u smislu dobrih pravila i navika, sam po sebi nije ništa loše. Zato se tim pojmom treba služiti oprezno. Jer kad kršćanin redovito čita Bibliju, redovito moli, redovito dolazi na bogoslužje, to nije legalizam farizeja ili judaizanata u Galaciji. Disciplina u Božjem kraljevstvu korisna je i često nužna. Ipak, ponešto je hod po rubu. Ako te stvari činim zato što se tada među kršćanima osjećam važnim i znam da me Bog više voli ili da me pretpostavlja drugima, onda sam upao u zamku religioznosti. Mnogo toga dobroga može postati legalizam. Kao vanjski oblik koji ne dolazi iz srca. Ne iz ljubavi prema Bogu. Dobre duhovne navike čvrst su dio kršćanskoga života i nisu legalizam. Ali mogu to postati.

## Kakvu pouku ova poslanica ima za danas?

Naše nasljedovanje u stopama Gospodina Isusa Krista događa se u **vjeri**. U pouzdanju u Oca. Kao djeca koja se drže za Isusovu ruku.

Unatoč svojemu predanju svjesni smo svoje **nesposobnosti** da vlastitom snagom činimo dobro. Također i ponajprije kao kršćani. Zato se ne stavljamo pod religiozni pritisak učinka. Ne pretvaramo se. Licemjerje je brat legalizma. Iskreni smo prema sebi, prema drugima i prema Bogu, koji poznaje naša srca. On zna da ga volimo. Kao nekoć Petar, kad je posve zatajio, u Isusovu najtežem času. Ali Petar je volio Isusa, iako je bilo pogrešaka i zatajenja. Zato: Ne puštamo **nikakav stres posvećenja** u svoj život. To je plodno tlo za oholost ili očaj i strah od neuspjeha. Živimo u slobodi i u milosti. **Zauvijek smo prihvaćeni sa svim pogreškama, sa svim slabostima, i da, sa svim grijesima koje činimo. Jer pripadamo Kristu, koji je umro za naše grijehe.**

Sve što nam Bog daruje nije njegov odgovor na našu vjernost, učinak ili odlučnost. Sve primamo, iskušavamo, uživamo i postižemo – svako Božje dijete – na temelju vjere. Na temelju dječjega, gotovo slijepoga povjerenja u našega Boga. Vjera pokreće Božje srce. To je ono što se za njega računa. Tako mu dajemo slavu. Vjera koja izražava: Trebamo Isusa i Duha, ništa drugo.

Život u Božjem bezuvjetnom prihvaćanju kao kćeri i sinovi znači slobodu. U slobodi odrastamo. Dobar plod postaje vidljiv. **Krist se oblikuje u nama.**

## Primjeri religioznoga i kršćanskoga legalizma

Uvijek je zanimljivo navesti primjere iz našega vremena. Jer legalizam ima najrazličitije oblike. U visokim dozama ili tek u ostacima. U osobnom i u zajedničkom životu.

Najupadljiviji i najrašireniji legalizam susreo sam ondje gdje se pokušava spasenje zaslužiti dobrim djelima. Ali spasenje ne primamo zaslugom, ni ljudskim posredovanjem ni sakramentima. Primamo ga samo po Kristu.

U Poslanici Galaćanima riječ je i o tome da se legalizam bira kako bi se živjelo onako kako to časti Boga. I kako dolikuje kad čovjek želi pripadati Božjem narodu. Ta vrsta legalizma kod Pavla nailazi na jednako odbijanje kao i prva. Primjeri koje navodim mogu se, ako se hoće, pogrešno razumjeti.

Primjer: Kad čovjek jedva ili uopće ne stigne čitati Bibliju i imati vrijeme molitve. Kad vrijeme tišine s Bogom često izostane. Nehotice ili iz nemara. Tada se mogu javiti osjećaji krivnje. Čovjek se osjeća krivim ili nedostojnim. Osjeća se kao gubitnik. No to pokazuje da nismo razumjeli da smo u Kristu bezuvjetno prihvaćeni kao sinovi i kćeri. Taj odnos s Ocem stoji. Uvijek! U svakom smo trenutku voljeni i 100 % prihvaćeni. Naravno da su čitanje Biblije i molitva važni. Ali većina kršćana u prvim stoljećima nije imala Bibliju, a ipak su bili djelotvorni Isusovi svjedoci, čija je vjera bila djelotvorna po ljubavi u sili Duha Svetoga.

Primjer: Postoje nadnaravna iskustva u Duhu Svetom poput probuđenja, ozdravljenja, čuda, ushićenja, govorenja u jezicima i posebnih iskustava u molitvi. Tko to doživi, a onda neko vrijeme ništa slično, ne smije iz toga zaključiti da je sada manje voljen. Ta iskustva nikada ne dokazuju da je netko više ili manje voljen. Ako izostanu, ništa se ne mijenja u našem odnosu s Bogom. Iako se smiju tražiti razlozi, nikada ne bi trebalo zbog toga očajavati. **Živimo po vjeri, a ne po gledanju i iskustvima.**

Nitko ne smije kršćaninu propisivati doživljaje ili spoznaje (npr. krštenje Duhom, govorenje u jezicima) da bi bio „cijeli“ ili „pravi“ kršćanin. Nitko ne smije diktirati kako se mora razumjeti i slaviti Gospodnja večera da bi netko bio „vjeran“ kršćanin. Jednako tako nitko ne smije propisivati norme o kosi i odjeći, bogoslužne liturgije ili raspored sjedenja. Nitko ne smije kršćanina stavljati pod pritisak kako se mora ponašati glede politike da bi bio odvojen od svijeta. U okviru biblijskih uputa postoji velika sloboda. Svako sužavanje

ili strašljivost glede toga što je dopušteno, a što nije, svjedoči o legalističkoj, slaboj vjeri i ne odgovara punoj zrelosti Božjih sinova i kćeri.

Kad takve stvari postanu razlog da jedni drugima uskraćuju zajedništvo, i u lomljenju kruha, onda je to farizejski i judaizantski legalizam. **Jedni su unutra, a drugi vani.** S obzirom na jedinstvo koje Poslanica Galaćanima tako snažno ističe (3,28), to je skandal.

Duh osuđivanja, koji druge osuđuje i diskvalificira, odgovara upravo stavu judaizanata. Oni su govorili: Ako si obrezan, pripadaš i sve je u redu (čak i ako je bilo svejedno što je Zakon inače još govorio). Držanje ljudskih oblika i liturgija izrodi se u licemjerje pred ljudima i Bogom ako je to sva pobožnost kojom se živi.

**Mnogi su pristupi dobri sve dok se ne protive životu u Kristu i radosti i slobodi Duha ili ih čak ne gase.**

Legalizam danas jedva da je još tema. Prije protureakcija na nj: da se više ništa ne mora držati i da sloboda završava u egoističnom i individualističnom načinu života bez svijesti o odgovornosti. Tako se sloboda pogrešno shvaća i postaje opasnost. Na to će Pavao u ovoj poslanici upozoriti, kako bi spriječio da padnemo s konja na drugu stranu.

**Na kraju**: Ne, ni kao kršćani ne ispunjavamo Zakon iz zahvalnosti, kao što se često kaže. Činjenica je, kako pokazuje Rim 8,4, da oni koji slijede Krista i koje vodi Duh, kao odrasli Božji sinovi, prirodno ispunjavaju moralne zahtjeve Zakona. Kako bi si Božji Zakon i djelovanje Duha uopće mogli proturječiti? Ali oni ne ispunjavaju moralni zakon zato što je on njihovo mjerilo, nego zato što Duh i Krist žive u njima. **Vrijeme Mojsijeva Zakona zauvijek je prošlo. Kristov je zakon sada bit života vođenoga Duhom.**

Sloboda od Zakona ne promiče **„jeftinu milost“**, kojoj je svejedno kako živimo. Sloboda nije bjanko-ček. Ona potiče i zahtijeva. Sloboda i milost obvezuju. Na tajanstven način Božji Duh u nama stvara plod kojemu se i sami smijemo sa zahvalnošću čuditi. To nije upravljanje izvana, nego samoodređenje u novom životu. To je Krist u nama. To je Duh posinjenja koji u nama i iz nas govori Ocu: Abba, tata, Oče!

## Poslanica Galaćanima: Magna Charta kršćanske slobode i evanđelja

Evanđelje koje je Pavao primio objavom od Boga donosi spasenje, opravdanje, oslobađajuću presudu u Kristu za sve ljude. I dar Duha Svetoga kao snagu za život. Učinjeni Božjim sinovima i kćerima, oni žive u slobodi, po vjeri koja se vidi u ljubavi i plodu Duha.

Riječ je o tome kako Krist po Duhu preobražava naš život u odgovornu slobodu i služeće predanje sebe tako da strogi zahtjevi Zakona (i ljudski dodaci) bivaju nadmašeni.

Time su Mojsijev Zakon i obrezanje i nacionalni identitet Izraela kao jedinoga nositelja obećanja i posrednika blagoslova prošlost. Sve je to samo još sjena onoga što je došlo u Kristu. Nikada se to dvoje ne može kombinirati ili miješati.

## Teme poslanice i njihove suprotnosti

Staro, prošlo, i novo, koje je došlo u Kristu. Pregled, bez vrednujućega redoslijeda.

| Krist | Mojsije |
|---|---|
| Božji Duh Sveti | Zakon |
| Božji Duh Sveti | Put, grješna, ljudska narav |
| Vjera, povjerenje, vjernost | Djela Zakona, činjenje |
| Obećanje, Božje jamstvo | Zakon |
| Božji blagoslov | Prokletstvo, posljedice kršenja Zakona |
| Sloboda | Ropstvo |
| Punoljetno sinovstvo | Ropstvo; djetinjstvo pod nadzorom. |
| Baština | Neizvjesnost |
| Novo stvorenje; vječni život | Obrezanje/neobrezanje |
| Milost | Zakon |
| Jedinstvo Crkve | Isključivi židovski narod |
| Krštenje vodom | Obrezanje prepucija |
| Opravdanje, oslobađajuća presuda | Osuda |
| Evanđelje, radosna vijest | Zakon |
| Križ na Golgoti | Zlo doba svijeta, put |
| Izak | Jišmael |
| Gornji Jeruzalem | Zemaljski Jeruzalem, Sinaj |
| Novi savez | Stari savez |
| Sara, slobodna | Hagara, sluškinja, neslobodna |

## Kršćanin u Poslanici Galaćanima

Svaka poslanica Novoga zavjeta na svoj način opisuje što je Bog učinio od nas ljudi kad nas je privukao k sebi. Kako smo bili obdareni i što smo sada postali po milosti. To je doista cijeli „katalog spasenja“, koji sam po sebi izaziva divljenje. Tko bi ikada pomislio da vječni Bog ima toliko toga pripremljenoga za nas i da je za to dao čak i svojega vlastitoga Sina. Ovdje su svi tekstovi iz Poslanice Galaćanima koji nešto govore o vjerniku. Bog želi da to vjerujemo, na tome gradimo i to iskusimo u svojem životu. **Cijelo bogatstvo spasenja** darovano nam je. Sada valja to posve praktično, u svakodnevnom životu, uzeti u posjed. I (do)živjeti.

- Isus je sam sebe žrtvovao za naše grijehe (1,4).
- izbavljeni iz sadašnjega zloga svijeta (ili sadašnjega doba) (1,4)
- sloboda u Kristu Isusu (2,4; 5,1)
- opravdani vjerom u Krista (2,16-17)
- umrli Zakonu (2,19)
- živjeti Bogu (2,19)
- s Kristom razapeti (2,19)
- Krist živi u vjerniku (2,20)
- Krist nas ljubi (2,20)
- primili Duha (3,2.5)
- blagoslovljeni po vjeri (3,9)
- otkupljeni od prokletstva Zakona (3,13)
- primili obećanje Duha Svetoga (3,14)
- ne život po Zakonu, nego po vjeri (3,21-22)
- Božji sinovi po vjeri (3,26)
- Obukli smo se u Krista (3,27).
- Mi smo u Kristu (3,28; 5,6).
- Mi smo Kristovi (njegovo vlasništvo) (3,29; 5,24).
- otkupljeni za posinjenje (4,5-6)
- Duh Sina u našim je srcima (4,6).
- Bog je naš dragi Otac (4,6).
- baštinici po Bogu (4,7)
- Krist se oblikuje u nama (4,19).
- rođeni po Duhu (iz Duha) (4,29)
- pozvani od Boga (5,8.13)

- Djelujemo po Duhu (5,16.25).
- Duh nas vodi (5,18).
- Živimo po Duhu (5,25).
- baštinici Božjega kraljevstva (5,21)
- vječni život (u uskrsnuću) (6,8)
- ukućani vjere (6,10)
- svijetu razapeti (6,14)
- novo stvorenje (6,15)

## Pozdrav, oslovljavanje i blagoslov 1,1-4

Ovdje vam piše Pavao. Poslanik Isusa Krista. Njegov apostol. U zajedništvu sa svojim Bogom i Ocem povjerio mi je radosnu vijest, **svoje evanđelje**.

Nije me poslao bilo koji čovjek ili neka skupina ljudi. Nego Otac, koji je Isusa uskrisio od mrtvih i potvrdio ga kao Sina Božjega i Mesiju. Po njemu je proglašeno doba **milosti**. Utemeljeno **novo stvorenje** u Kristu.

Pozdravljam vas sa svom braćom koja su ovdje sa mnom. S njima sam ujedinjen u **jednom evanđelju**. Pozdravljam sve crkve Galacije.

**Milost** i **mir** od Boga, našega Oca, i od našega Gospodina Isusa Krista: Neka vam svaki dan daje zaštitu, brigu, pomoć i neozlijeđenost, gdje god bili i što god činili!

## Oproštenje i oslobođenje, jer Bog tako hoće 1,4-5

Vama, Galaćanima, pišem najprije ono najvažnije, da nikada ne zaboravimo o čemu se zapravo radi; u čemu je naša sigurnost i što je namjera srca našega Otkupitelja: On, naš Gospodin **Isus, predao je samoga sebe za naše grijehe i promašaje, za naša zlodjela i prijestupe.** U smrt. Iz bezuvjetne ljubavi. Kao dobrovoljna i bezgrješna žrtva. Samo je on, Bezgrješni, mogao uzeti na sebe golemi teret naših grijeha i svojom smrću na križu zauvijek ga ukloniti iz svijeta. I on je to učinio! Mi nismo mogli poništiti svoje grijehe i posrtaje – bez obzira na to što smo postigli djelima Zakona i moralnom ili religioznom disciplinom. **Trebali smo Mesiju – ništa drugo!**

Tako nas je spasio i istrgnuo iz zloga svijeta. Time što je uzeo naše grijehe, kojima smo bili vezani i okovani za taj svijet. Nije nas htio ostaviti ondje gdje se bezbrižno živi u grijesima. Porobljeni u njima, a da to i ne znamo. Naš nam je Osloboditelj darovao **novi početak u svojem kraljevstvu ljubavi**. Htio nas je imati za sebe. Oslobodio nas je iz palog svijeta, dalekog od Boga. Iz kulture i društva koje ne poznaje pravoga i živoga Boga. Kao što je Bog nekoć oslobodio Izrael iz Egipta, tako je njegova volja i danas spasiti sav svijet – bez obzira na to potječemo li od Židova ili iz naroda.

To je bila volja našega Boga i Oca! Njegova namjera spasenja, od koje ne odustaje i koja se ne može istražiti. Zato njemu pripada slava i čast na svaki mogući način, sada i zauvijek! Amen.

## Postoji samo jedno jedino evanđelje 1,6-10

Posve sam zapanjen što ste se u tako kratko vrijeme okrenuli upravo od te milosti Isusa Krista. Tako mi se nešto dosad činilo nemogućim. Jednako neočekivano kao nekoć Izrael. On je unatoč veličanstvenom spasenju u najkraćem vremenu otpao od svojega Boga. Jednostavno ga je zamijenio zlatnim teletom dok je Mojsije bio na gori Sinaju.

Tako i vi: Iako vas je Bog otaca u Mesiji Isusu pozvao u svoju silnu milost, sada ste se upustili u evanđelje **koje to uopće nije**. Dopuštate da vas zbunjuju neki ljudi koji izvrću **nedodirljivo evanđelje Kristove milosti**.

Kažem vam: Bez obzira na to tko vam dođe, pa bio to i anđeo kao nekoć na gori Sinaju, pa i kad bismo **mi** ponovno došli k vama i navješćivali vam nešto drugo nego na početku – **neka bude proklet!** On nema udjela u onome što nam evanđelje Isusa Krista u milosti daruje. Propast će sa svojom zavodljivom porukom. Ništa od njih neka ne ostane.

Rekao sam i sada ponovno kažem: Ako vam tko dođe i navješćuje vam drugo evanđelje, protivno onome što sam vam ja navijestio i što ste vi primili: Neka bude proklet! Njemu ne pripada ništa drugo doli Božji sud i osuda. Jer oni razaraju ono najbolje što nam je Bog darovao. Vode ljude ravno u propast. **Dalje od milosti, prema legalizmu**.

Bih li pred takvom prijetnjom evanđelju radije trebao govoriti manje oštro, da ugodim ljudima? Pa ja trebam ugađati samo Bogu! Kad bih pokušavao ugađati ljudima, na primjer vama ili tim lažnim glasnicima, onda ne bih bio sluga Isusa Krista. Nikada!

Draga braćo i sestre, morate znati da to evanđelje koje navješćujem nije ljudska stvar. Ništa što su ljudi izmislili ili smislili. A zašto? Zato što ga nisam naučio ni primio od čovjeka. **Primio sam ga objavom Isusa Krista, Mesije.** Izravno od njega osobno.

## Moja priča i obraćenje: od progonitelja Mesije do njegova glasnika 1,11-16

Zacijelo ste čuli o mojem životu kao Židova i farizeja. Progonio sam Božju zajednicu, njegove svete, do krajnosti i razarao je. Nisam ništa propustio da je napadam i razaram. Uopće, u židovstvu sam napravio karijeru. Dobivao sam mnogo više priznanja i odobravanja nego moji vršnjaci. Moje je ime posvuda bilo poznato. Imao sam glas revnitelja, zelota, koji je predaje otaca shvaćao krajnje točno. Koštalo što koštalo. Bio sam revnitelj kao nekoć svećenik Pinhas, Eleazarov sin, koji je pred očima svih ubio izraelskoga bludnika i midjansku ženu. Tako u Br 25.

Ali Bog me zaustavio na vrhuncu moje revnosti. Na putu za Damask. I ondje sam htio uništiti zajednice kršćana. To mogu objasniti samo time da me Bog već od mojega začeća imao na oku i odredio me za službu evanđelja. Iz milosti. Posve nezasluženo. Bog me zaustavio time što je u meni objavio svojega Sina, Mesiju. Pred mojim unutarnjim očima. U mojem srcu i mislima odjednom se pojavio njegov Sin, Mesija. Stajao je preda mnom, u najjačem svjetlu. Govorio mi je. Njegove su riječi jednim udarcem okončale moje neprijateljstvo i moju revnost da progonim Božju zajednicu. **Trebao sam postati upravo suprotno: glasnik njegova evanđelja. I to za narode, goyim, puke, nežidove i idolopoklonike.**

## Pavlovo evanđelje nije iz Jeruzalema, nego izravno s neba, od Mesije 1,17-24

Što sam učinio nakon toga drastičnoga doživljaja? Nisam učinio upravo ono što bi se prirodno učinilo ili očekivalo. Naime, otići u **Jeruzalem**. K apostolima i k prvoj crkvi, da se ondje objasnim i primim upute za sljedeće korake.

Iz Damaska sam smjesta otišao u **Arabiju**. Kao nekoć Ilija, koji je nakon svoje velike pobjede na Karmelu u strahu pobjegao od Izebele. Vrlo daleko, sve do gore Horeb, da se ondje susretne s Bogom. Tražio sam njegovu prisutnost – u osami i tišini. Moja je nutrina morala biti pospremljena, preoblikovana i obnovljena. Jer me ta luda revnost tako otvrdnula da me sam Bog morao preobraziti i iscijeliti. Evanđelje Kristove slave i doseg milosti ondje su mi bili objavljeni u svim svojim veličanstvenim pojedinostima. Našao sam Krista kakvoga još nisam poznavao! Pisma i Tora prorokuju o njemu i svjedoče za njega. Toga sam Krista navješćivao i u Arabiji.

Odande sam se vratio u **Damask**, gdje mi je Bog otvorio oči i iscijelio moju sljepoću nakon susreta s Mesijom. Tek tada, tri godine nakon mojega obraćenja, otišao sam prvi put u **Jeruzalem**. Htio sam se sastati s **Petrom**, prvim od apostola. Mogao sam ga upoznati tijekom 15 dana. Razgovarali smo neprestano. U međuvremenu sam imao tisuće pitanja o Mesiji, kojega je Petar poznavao iz najveće blizine. Nisam susreo nijednoga drugoga od dvanaestorice apostola. Ali susreo sam još jednoga koji je Mesiju poznavao dulje od Petra, naime Jakova, njegova brata. On je, iako nije bio apostol kao Dvanaestorica, bio jedan od vođa jeruzalemske crkve učenika.

Sve što vam pišem jest istina!

Zatim, kad sam napustio Jeruzalem, došao sam u krajeve **Sirije i Cilicije. U svoj stari zavičaj.**

Izabranima u Judeji, svetima u Kristu, nisam bio osobno poznat. Moj je boravak u Jeruzalemu bio prekratak. Čuli su samo ovo: Naš bivši progonitelj i mučitelj sada navješćuje i širi vjeru u Mesiju Isusa. Tu je vjeru nekoć htio iskorijeniti zajedno s nama. Zbog toga su slavili Boga, koji je na meni učinio takvo čudo obraćenja i novoga stvaranja.

## Drugi put u Jeruzalemu, kod Petra, Jakova i Ivana 2,1-10

Tek 14 godina kasnije uzašao sam drugi put u **Jeruzalem**. Zajedno s **Barnabom**. Poveli smo i mladoga **Tita**, koji nam je bio vjeran pomoćnik. Zamisao da idemo u Jeruzalem nije potekla od mene. Bilo mi je objavljeno odozgo da trebam ići.

Ondje sam im izložio **evanđelje** koje sam primio od Krista da ga navješćujem Židovima i narodima. To sam učinio prije svega pred uglednicima, vođama crkve u Jeruzalemu, kako moj posjet ne bi bio uzaludan.

Tit, po rođenju Grk i neobrezan, ni u Jeruzalemu nije bio prisiljen na **obrezanje**. Ni od apostola ni od Jakova.

Ali bilo je nekih koji su to pokušavali. Naime, među mnoštvo braće prigodom **apostolskoga sabora uvukla se pseudobraća.** Lažna braća, koja su imala samo jedno na umu: Htjeli su izvidjeti našu slobodu da se ne obrežemo. Vrebali su nas da doznaju je li Tit obrezan, kako bi ga onda na to prisilili. Tako su nas, u skladu sa svojom lažnom predodžbom o pobožnosti, htjeli staviti pod jaram i teret Zakona.

Kad su napokon doznali da Tit nije obrezan, zahtijevali su to. Što se moglo i očekivati. Ali mi smo se njihovu zahtjevu odlučno usprotivili i odbili ga. Jer **riječ je o istini, o srži evanđelja.** To smo branili. I za vas u Galaciji. Evanđelje ne zahtijeva obrezanje ni držanje Zakona.

Okupljeni vođe, dakle takozvani uglednici, kojima sam izložio svoje evanđelje, nisu mi nametnuli nikakav daljnji zahtjev. A ponajmanje da trebam držati i naučavati obrezanje.

Jer su spoznali da mi je bilo povjereno evanđelje za narode, za neobrezane. I to na isti način na koji je Petar bio pozvan da navješćuje evanđelje Židovima, obrezanima. Jer isti Bog koji je po Petru djelovao za Židove, u Judeji, djelovao je jednako tako po meni među narodima.

Kad su Jakov, brat Gospodinov, i dvojica apostola, Petar i Ivan, vidjeli milost koja mi je bila darovana, pružili su mi **desnicu zajedništva**. Stiskom ruke potvrdili su meni i Barnabi da je služba među narodima naš poziv. Kao što oni služe Židovima. Vođe **u Jeruzalemu priznale su moju službu i moje apostolstvo**. Nisu, dakle, zahtijevali da neobrezane tjeramo na obrezanje. Njihov jedini zahtjev bio je da ne zaboravimo siromahe. Ništa drugo. A toga smo se, naravno, rado držali.

## Petar s Pavlom u Antiohiji – prekid zajedništva za stolom razara srce evanđelja 2,11-14

Nešto kasnije došao je Kefa, dakle apostol **Petar**, u Antiohiju, gdje smo boravili Barnaba i ja. Tada je došlo do **skandala**. Jer sam mu se javno i odlučno usprotivio. Svojim je ponašanjem sam sebe osudio. Dogodilo se ovo: Bili smo zajedno s više braće i sestara na zajedničkom obroku. I Petar je bio s nama. Kad su stigli neki iz Jeruzalema, od Jakova, brata Gospodinova, on se odjednom odvojio od zajedništva za stolom koje smo njegovali s kršćanima iz naroda. Jer se bojao te pridošle braće iz obrezanja, koja su odbijala zajedništvo za stolom s neobrezanima iz zakonskih i tradicionalnih razloga. Odjednom su ga slijedili i ostali Židovi iz zajedništva za stolom i pridružili mu se. Čak je i moj najbliži pouzdanik i suborac Barnaba, levit, na moje razočaranje bio povučen u to licemjerje. Ponašali su se kao da nemaju zajedništvo za stolom s kršćanima iz naroda. Obrezani Židovi odvojili su se iz straha od ljudi od neobrezane braće iz naroda i **time zanijekali istinu evanđelja**. Naime istinu da **Bog prihvaća narode kao svoj narod,** bez obrezanja, bez Mojsijeva Zakona i bez židovskih predaja. Kad sam vidio da se ne ponašaju u skladu s istinom evanđelja, suočio sam se s Petrom oči u oči i javno progovorio o tom skandalu. Pa mi smo upravo u Jeruzalemu jednom zauvijek razjasnili pitanje moraju li učenici iz naroda držati Mojsijev Zakon. Ne, narodi nisu morali držati Zakon. Pred svim nazočnima rekao sam mu: Ti si Židov, a živiš kao narodi time što ovdje imaš zajedništvo za stolom s njima. Sada, kad se od njih odvajaš i držiš se svoje židovske braće u vjeri, prisiljavaš narode da žive prema židovskim predajama. **Oni tvoje ponašanje moraju razumjeti tako da čovjek mora živjeti židovski da bi pripadao Božjem narodu.** To je tvoja poruka bez riječi kršćanima iz naroda. Tvoje ponašanje šalje signal! Pogrešan.

## Opravdanje za sve dolazi samo iz vjere u Krista 2,15-18

Mi, Petar, Pavao, Izrael, po rođenju smo Židovi i time izabrani Božji narod. Nismo grješnici kao narodi, bez Zakona, bez Božjega izabranja. Ali to nam na kraju ipak ništa ne koristi. Evanđelje govori nešto drugo. Pa mi znamo da čovjeka Bog ne proglašava pravednim na temelju djela Zakona ili židovskoga načina života. To se događa jedino i isključivo po vjeri u Isusa Krista. I mi smo, jednako kao i narodi, povjerovali u Mesiju, da bismo upravo po toj vjeri – a ne po djelima Zakona kao što je obrezanje – bili opravdani. Samo tako pripadamo Božjem narodu. **Evanđelje je jednoznačno i beskompromisno: Držanjem Mojsijeva Zakona, dakle iz djela Zakona, nijedan čovjek na cijeloj zemlji nikada neće moći biti opravdan. Ni pomiren s Bogom.** Ni na temelju židovske ili farizejske pobožnosti. Naš odnos s Bogom, naša povezanost s njim, uređuje se i uspostavlja samo vjerom.

Ako mi Židovi sve ulažemo u to da budemo opravdani u Kristu, onda je jasno da nismo bolji. Ni kao obrezani ni kao oni koji imaju Zakon. Ako smo, dakle, opravdani bez Zakona, je li nam onda Zakon svejedno? Ili onda više nije važno što je dobro, a što zlo? Nipošto! Nikada i nipošto.

Napustio sam Zakon i njegove zahtjeve, da, srušio sam cijeli sustav Zakona. Odmah ću objasniti kako se to dogodilo. Ali kad bih ga sada ponovno podigao (kao što se dogodilo u Antiohiji, kad je došla braća iz Jeruzalema i kad su se židovski kršćani odvojili od ostalih kršćana), onda bih bio prijestupnik. Prezreo bih Kristov zakon i njegovo evanđelje.

## Evanđelje: Božja milost, Kristova ljubav, njegov križ i vjera 2,19-21

Ja, Židov Pavao, „umro" sam po pravednom zahtjevu Zakona. Zakon me takoreći natjerao u smrt. Zahtijevao je moju smrt, jer sam prijestupnik Zakona. Ne mogu ga držati. A u punom opsegu nikako. Zato sam „umro". Takoreći sam umro Zakonu, njegovim zahtjevima i njegovu pravednom i osuđujućem prokletstvu. Ali dogodilo se čudo, zamjena: Sada živim Bogu! Slobodan sam živjeti Bogu i slušati ga. Kako to može biti? Kako to objasniti, kad sam još živ i pišem ovu poslanicu? Razlog je: **S Kristom sam „razapet"**. To znači: s Kristom sam duhovno poistovjećen u njegovu umiranju: Njegova smrt na križu moja je smrt. Na Kristovu križu okončan je moj stari, neotkupljeni život prijestupnika i grješnika. **U njegovoj smrti** za mene. To je Bog omogućio. On mi je takoreći Isusovu smrt i uskrsnuće tako pripisao kao da su to doista bili moje vlastito razapinjanje **i** uskrsnuće.

Sada živim Bogu – ali ne kao stari Savao – Krist je, Uskrsli, onaj koji živi u meni! **On je moje novo postojanje.** On određuje moje novo bivanje. On je snaga mojega života kao oslobođenoga i opravdanoga.

Svoje postojanje u svojem slabom, načetom i smrtnom tijelu živim u vjeri. U čvrstom pouzdanju u Sina Božjega. Samo je on zaslužio moje povjerenje. **Samo na njega stavljam svoj život, jer me ljubio. Samo me on tako bezuvjetno ljubio i predao samoga sebe za mene, meni u korist i umjesto mene, sve do smrti.** Zamislite, tebe i mene, sve nas, bezuvjetno je ljubio po cijenu svojega života. Da, umro je zbog nas – i za nas.

Neću poništiti Božju milost, koju prepoznajemo već u Starom savezu, pa i u Zakonu. Ali kad bi pravednost koja vrijedi pred Bogom, koja nas spašava i daruje novi život, bila moguća po djelima Zakona, onda je Krist umro uzalud. Njegova strašna smrt na križu bila bi uzaludna. Tada ne bi bilo evanđelja. **Božja milost u Kristu, dakle, naša je jedina prilika da udovoljimo Božjoj volji. Ovdje Zakon otkriva svoju nemoć: On ne može otkupiti! Ne može nam čak ni pomoći da budemo otkupljeni.**

## Bog se daruje nežidovskim Galaćanima (Galima) u raspetom Kristu – ne u Zakonu 3,1-5

Vi naivni Galaćani, pa vi ste kao hipnotizirani. Kao da više niste pri sebi! Pa ja sam vam donio Isusa, Spasitelja. **Njega sam vam naslikao pred očima kao Raspetoga – njega, koji je umro za nas. Svojom je žrtvom sve popravio i pokrio naš grijeh.** Ništa vam bolje nisam mogao donijeti. Tako se milostivo Bog susreo s vama. A vi ste ga sa zahvalnošću primili u vjeri.

Zato od vas želim znati jedno: Koji je bio razlog zbog kojega ste primili Božjega Duha? Sjetite se! Je li to bilo zbog vaših dobrih djela i vjernosti Zakonu? Ili zato što ste vjerovali ono što sam vam navješćivao? Ne budite tako naivni. **Po Duhu Svetom započeli ste nasljedovanje Isusa u vjeri. A sada vlastitom snagom i vjernošću Zakonu želite ići dalje i stići do cilja?** Želite li doista ponovno pasti u tjelesno, u vanjske oblike religioznosti? Jeste li veličanstveni dar vjere i spoznaju Mesije doživjeli uzalud? Ne mogu ni zamisliti da je sve, i vaše patnje radi evanđelja, bilo uzaludno. Tako bi bilo kad biste sada nastavili sa Zakonom i obrezanjem.

Bog je taj koji vam sve daruje! Koji vam daje svojega Duha i čini čudesa među vama. On je taj koji daruje blagoslovljene promjene u vašem životu, u obiteljima i crkvama. Što mislite, čemu je to zahvaliti? Možda vašoj impresivnoj pobožnosti? Zato što držite Zakon? Što se dajete obrezati? Pa vi uopće niste bili Židovi! I niste imali nikakve veze sa Zakonom kad ste povjerovali evanđelju! **Samo je vaša vjera u evanđelje, u raspetoga i uskrsloga Krista, sve promijenila. Time su vam doneseni oproštenje, mir i život. Po Duhu Svetom u vama.** To se sada ipak nije promijenilo. Vaš legalizam ne može vam izboriti Božji blagoslov i poništava tu spoznaju! Sve ostaje Božji dar milosti na temelju vaše vjere.

## Abraham je bio opravdan vjerom – a mi smo njegovi sinovi i kćeri, samo po vjeri 3,6-9

Kao i vi, već je Abraham vjerovao Bogu. Davno. Došao je iz naroda – kao i vi. On je praotac Izraela i Židova. Njega je Bog opravdao na temelju njegove vjere. Bez Zakona! Jer njega tada još uopće nije bilo. Bez obrezanja. Jer ono je došlo tek kasnije. Računala se vjera. Božji sud o Abrahamu glasi: Abraham je pravedan, on je u pravom odnosu sa mnom, jer mi bezuvjetno vjeruje. Kao što ste vi bili promijenjeni u srcu, tako je to doživio i Abraham. O čemu je, dakle, tada točno bila riječ? Abraham je bio razočaran što u dubokoj starosti nema potomka. Pismo izvješćuje u Post 15:

„Nakon tih događaja dođe Gospodinova riječ Abramu u viđenju: Ne boj se, Abrame, ja sam tvoj štit; tvoja će plaća biti vrlo velika. 2 Abram odgovori: Gospodine Bože, što mi možeš dati? Odlazim bez djece, a baštinik moje kuće jest Eliezer iz Damaska. 3 I Abram reče: Evo, nisi mi dao potomstva; tako će me naslijediti moj kućni sluga. 4 Ali gle, dođe mu Gospodinova riječ: Neće te on naslijediti, **nego će tvoj baštinik biti sin od tvoje krvi**.5 Izvede ga van i reče: Pogledaj prema nebu i prebroji zvijezde, ako ih možeš prebrojiti! I reče mu: **Toliko će biti tvoje potomstvo.**6 **I on povjerova Gospodinu, a on mu to uračuna u pravednost.**“

Vjerovao je Bogu bezuvjetno. Dao je prostora Božjem djelovanju u povijesti i, protiv svakoga razuma i ljudskoga očekivanja, pao je s praiskonskim povjerenjem u Božje naručje. Tako vjerovati – to je mjerilo i uzor. Po tome možete spoznati: **Svi koji vjeruju kao on jesu Abrahamovi sinovi i kćeri.**

Bog je u Pismu najavio Abrahamu da će narodi jednoga dana biti opravdani po vjeri. Jer mu je rekao: **U tebi će biti blagoslivljani svi narodi.**

Zato će svi koji vjeruju kao Abraham biti blagoslovljeni. Tada pripadate bezbrojnim Abrahamovim potomcima.

## Zakon donosi prokletstvo, vjera oslobađajuću presudu – Krist nosi prokletstvo na križu 3,10-14

Nasuprot tome stoji: Svi koji se okreću Zakonu, svi koji žele biti pravedni po Zakonu, stavljaju se pod **prokletstvo Zakona**. Jer su Božje riječi jednoznačne: Svatko tko ne ostane **u svemu** što je napisano u Zakonu i ne čini ono što on zahtijeva, proklet je. Mora se držati svaka pojedina zapovijed Zakona. Ne može se jednostavno izdvojiti jedna zapovijed.

Na temelju Zakona, dakle na temelju djela Zakona, nitko nije proglašen pravednim. Ni onda ni danas! Sveto pismo kaže – iako je Stari zavjet sa svojim Zakonom postojao već odavno –: **Pravednik će živjeti od vjere u mene**. Nepokolebljivo povjerenje u Krista i vjernost Kristu znače da je Krist moj život. Tko je pravedan iz vjere, živjet će! **Živjeti u vjeri!**

Načelo Zakona jest i ostaje ne vjera, nego činjenje, religiozni učinak. Kaže se: tko čini te stvari, živjet će. **Čovjek Zakona mora pokazati rezultat, ništa ne dobiva na dar.** Zakon ne poznaje milost. Tko se upusti u Zakon, obvezan ga je ispuniti u cijelosti! Nema kompromisa, nema miješanja, nema srednjega puta. Zakon i vjera u Krista ne idu zajedno.

Za čovjeka vjere vrijedi: Nas je pak Krist svojom smrću na križu otkupio od smrtnoga prokletstva prekršenoga Zakona. Mi smo ga prekršili i ni izdaleka ga nismo ispunili 100 %. Možemo biti slobodni i možemo živjeti samo po zagovorniku, po posredniku ili branitelju. Po Pravedniku koji se zauzima za nas, koji uzima na sebe ono što smo mi zaslužili. I Isus je učinio nepojmljivo: **Postao je prokletstvo za nas!** Jer Pismo kaže u Pnz 21,23: Proklet svaki koji visi na drvetu. Na deblu križa umirući Mesija, Nedužni i Pravedni, postao je umjesto nas smrtno prokletstvo. Razapet do smrti od zlih ljudi. Dakle, otkupljeni smo cijenom njegova života! To vrijedi za sve – za Židove i za narode koji pokušavaju Zakonom postati pravedni pred Bogom. I vi Galaćani, koji ste se dali obrezati, oslobođeni ste prokletstva po Kristu.

Jedinstveni otkup od zasluženoga prokletstva otvara put Abrahamovu obećanju: Po raspetom, uskrišenom i uzvišenom Mesiji Isusu blagoslov koji je bio obećan Abrahamu sada postaje opipljiva stvarnost za sve narode. U Kristu on dolazi svim pucima. Da bismo svi mi, Židovi i narodi, primili **obećanje**: **Duha Svetoga**. Tako su to prorekli proroci Izaija, Ezekiel, Joel i Zaharija. Duha novoga života. Duha sile. I Duha slobode, koji puše u Božjem Novom svijetu – dah novoga stvorenja.

## Božje obećanje ostaje i nadmašuje Mojsijev Zakon, koji ne poništava obećanja 3,15-18

Braćo i sestre, pa govorim tako da se može jednoznačno razumjeti: Kad je netko sastavio oporuku ili sklopio savez koji je postao pravomoćan, onda ne postoji ništa što bi ga moglo proglasiti nevaljanim. Čak ni dodatna odredba ne može promijeniti njegovu pravomoćnost.

Abraham je primio obećanje od Boga. Za njegovo potomstvo to je bilo kao valjana i neoboriva oporuka. Pritom mi je važno istaknuti da obećanje, točno uzevši, nije dano mnogim potomcima, dakle samo izravnim potomcima i neposrednim krvnim srodnicima Abrahamovim, kojima vi Galaćani ne pripadate. Ne, nego samo jednomu potomku, jednomu jedinom sjemenu. Jednoj osobi. A znate li tko je to? **To je Krist**. Jer u Izaku se nisu ispunila ni izdaleka sva obećanja.

Time vam želim reći: Oporuku koju je Bog dao Abrahamu ne poništava Mojsijev Zakon, koji je došao 430 godina kasnije. Ne, obećanje, Božje jamstvo i obećanje blagoslova za sve narode, ostaje na snazi. Kad bi ta baština koju je Bog obećao Abrahamu dolazila iz Zakona, onda to više ne bi bilo obećanje. Još jednom: Bog ju je Abrahamu darovao po obećanju. To je samo Božje jamstvo njemu.

## Smisao, cilj i kraj Zakona 3,19-24

Sada se s pravom pitamo kakvo onda još značenje ima Zakon. Zašto je bio dan? Čemu služi Tora? Tora je neopisiv blagoslov za Božji narod. Jer ona pokazuje **kakav je Bog.** Prije svega i to što dobro želi učiniti da zaštiti svoj narod od pogrešaka drugih naroda koji ne poznaju Boga. Tora je bila **štit za njegov narod**. Jer je ponašanje njegova naroda trebalo pravila – i sankcije. Tora čini prepoznatljivima kršenja zapovijedi. Ona upozorava. I kažnjava prijestupe. Ona također jasno pokazuje, samo ako se to želi vidjeti, da smo svi prijestupnici Božje volje. Nikada ne možemo posve i potpuno držati Božje zapovijedi.

Ali on je bio dan samo za ograničeno vrijeme – dok **potomak** kojemu je bilo namijenjeno Božje obećanje ne dođe na svijet.

Zakon, Tora, bio je dan narodu Izraelu po naredbi anđela. Posredovan po Mojsiju. Ali posve je drukčije s obećanjem. Abraham ga je primio izravno od Boga. Kao što sam ja svoju apostolsku službu i svoje evanđelje primio neposredno od Boga. Bez posrednika. Jedini pravi Bog osobno je Abrahamu zajamčio ono što se sada ispunilo u Kristu.

Bi li se iz toga moglo zaključiti da Zakon na neki način konkurira obećanju? Ne, nipošto. A ako ipak, onda samo pod ovim uvjetom: Kad bi to bio zakon koji bi doista mogao darovati život, onda bi pravednost dolazila iz držanja Zakona. Tada – samo tada – Zakon bi bio put k životu i alternativa Božjem bezuvjetnom obećanju.

Ali što se spoznaje u Pismu? Da svi, Židovi i narodi, ne čine ono što Zakon zahtijeva. Bivaju raskrinkani kao prijestupnici koji su predani moći grijeha. Grješnost je po Zakonu nepogrešivo iznesena na vidjelo. Time svima postaje jasno da im je obećanje nužno potrebno. I da ga doista mogu primiti: Naime, vjeru u Isusa Krista. **Samo vjernicima darovano je prastaro obećanje!**

Prije nego što je ta vjera u Krista bila moguća, bili smo takoreći u školi Zakona. Pod nadzorom i zaštitom Zakona. S ciljem da jednoga dana možemo vjerovati. Onda kad ta vjera bude objavljena. Put vjere tada bi napokon okončao naše zatočeništvo i stražu pod Zakonom. Zakon je takoreći postao naš odgojitelj: S jedne nas je strane štitio. S druge strane pokazuje i koliko nam je potreban Krist – Oslobodilelj, koji nas po vjeri čini pravednima i daruje nam pomireni odnos s Bogom.

## Osloboditelj nas po vjeri čini Božjim sinovima i ujedinjuje sve bez razlike u Kristu 3,25-29

I tako se, hvala Bogu, dogodilo. Kad je došla vjera u Mesiju i kad je on ušao u naš život, ostavili smo odgojitelja za sobom. Vrijeme pod Zakonom je prošlo. Svrha je, naime, ispunjena. Vi svi sada više niste maloljetnici i učenici pod odgojiteljem. Ne! **Sada ste po vjeri odrasli i punoljetni Božji sinovi i kćeri!** Došli ste kući! Na Očevo srce. U njegovo naručje. On vas sada štiti, a ne više odgojitelj, Zakon.

Sjetite se ipak prvih dana kad ste povjerovali. Što se tada dogodilo? Bili ste kršteni u Gospodina Isusa Krista! Mnogi su vidjeli kako ste bili uronjeni u vodu i ponovno izišli. I tada ste se **obukli u Krista. Kao u haljinu.** On sada čini vaš život. Njemu sada pripadate. Kao kršćani ste sada poznati. Mesija se prepoznaje u vašem životu. Kod svakoga pojedinoga, ali i kod vas zajedno. Odmah ću još doći do toga po čemu se Krist prepoznaje kod vas.

Prolazne svjetovne poretke i razlike, religiozne, socijalne i društvene granice i diskriminacije ostavili ste za sobom, sve odreda. Jer vi svi koji ste se u krštenju pozvali na Mesiju i učinili ga svojim Gospodinom postali ste u njemu jedno. Jedinstvo u kojem među ljudima više nema razlike. Dostojanstvo, spol, rang, stalež, rasa, kasta ili klasa nemaju u Kristu više nikakva značenja. U Kristu nema ni Židova ni Grka, ni robova ni slobodnih, ni muškarca i žene. **Za Boga i u Kristu svi smo jedno.**

Ako ste, dakle, tako povezani s Kristom, jednim Abrahamovim potomkom, onda ste doista postali Abrahamovo sjeme. I stupate u obećanu baštinu, naime u Abrahamov blagoslov: pravednost iz vjere, Božje očinstvo, kao i baštinici novoga stvorenja. Još jednom: Ne čini vas obrezanje Abrahamovim sinovima – to je samo spasenje u Isusu Kristu.

## Od Zakona do Božjih sinova i kćeri: kraj svake religije 4,1-7

Dok je baštinik maloljetan i nije punoljetan ni odrastao, on se u tadašnjoj kulturi i društvenom poretku ne razlikuje od roba ili kmeta. I to iako je on – takoreći u čekanju – baštinik i budući gospodar svih posjeda. Ali dok ne postane punoljetan, on je pod svojim skrbnikom i upraviteljem. Sve dok ne dođe trenutak koji je odredio otac.

Jednako smo tako i mi Židovi bili podvrgnuti počelima svijeta, naime Zakonu, kao kmetovi i robovi. Da, zatočeni u njima. Zadržani u nečemu što pripada ovomu prolaznom, palom svijetu i što stoji ispod časti i dostojanstva sinovstva, koje nas izravno povezuje s Ocem.

Ali tada je došao trenutak koji je odredio nebeski Otac. Takoreći određen „odozgo“: **Kad je došla punina vremena, Bog nam je poslao svojega Sina**. Kad se ispunjavalo ono što je bilo obećano i kad je bio blizu kraj vremena Zakona. Poslan s neba, odrekao se sve slave. Rođen od obične žene. Posve čovjek. Pravi Židov. Rođen pod Mojsijevim Zakonom, koji je potpuno ispunio. Da otkupi one koji su bili pod Zakonom i pod njegovim skrbništvom i živjeli pod prijetnjom smrtnoga prokletstva. Tako ih je izveo u puni status sinova i baštinika. Kao u novom izlasku: Staro je prošlo. Novo je nastalo. Sada smo napokon Božji sinovi i kćeri. Posinjeni. Od maloljetne djece pod zaštitom Mojsijeva Zakona postali smo odrasli i slobodni sinovi i kćeri Očevi. Njegov je zahvat to omogućio. Sin je postao čovjekom da bismo mi ljudi postali sinovi i kćeri Očevi.

Budući da ste sada svi sinovi i kćeri Vječnoga, on je poslao Duha svojega Sina u vaša srca. Dao nam je mjesto svojega Sina, da, uz Isusa. Taj Duh viče i moli i zaziva zajedno s našim duhom. Iz našega srca, iz naše nutrine. Iz cijeloga našega bića izviru nepojmljive riječi koje samo prava Božja djeca mogu izgovoriti: **Abba, dragi Oče!** Taj Duh, Krist u nama, mijenja naša srca u duboko pouzdanje u Boga. Upravo tada ugađamo svojemu Ocu kad sve očekujemo od njega. Baš kao Isus, koji je te riječi molio u velikoj nevolji.

Zato pazite i shvatite što ste postali po milosti i vjeri: Više niste maloljetni kmetovi Mojsijeva Zakona. Vi ste Božji sinovi i kćeri! I time baštinici s Abrahamom. Po Mesiji, našem Gospodinu Isusu. Sada ste stigli onamo gdje vas je Otac oduvijek htio imati.

## Želite li opet biti robovi? Stavljate slobodu na kocku i riskirate sve! 4,8-11

Sjetite se jednom vremena kad niste poznavali toga Boga Oca. Bili ste podvrgnuti idolima. Mislili ste da su oni bogovi. Ali bili su ništavila. Bili su načinjeni rukama. Sada ste upoznali jedinoga, pravoga i živoga Boga. Da, pa on je taj koji je prvi upoznao vas. I pozvao vas k sebi i prihvatio kao svoju djecu i baštinike. Tim je više pitanje: Kako se upravo sada možete htjeti vratiti u stari život s njegovim bijednim i slabim počelima i religioznim predodžbama? Ondje ne možete biti duhovno odrasli sinovi i kćeri i baštinici. Želite li doista iznova slijediti te predodžbe i religiozne običaje koji su u Isusu okončani? Sada se držite određenih blagdana, mjeseci, svetkovina i godina. Iako uopće niste Židovi. Bojažljivo usmjeravate svoj život prema židovskom kalendaru blagdana. Ali tako se živi maloljetno. Kao neodrasla, mala djeca. Sve vam to nisam ja donio. **To nije poruka evanđelja, koja vas čini odraslim Božjim sinovima i kćerima.** Baštinicima obećanja. Silno se bojim da je sav moj trud oko vas bio uzaludan.

## Kako se to moglo dogoditi nakon takva susreta? 4,12-20

Draga braćo i sestre, pa mi se dobro razumijemo. Molim vas, mi ipak radi Isusa pripadamo jedni drugima. Sjećate li se kako sam došao k vama? Bio sam u lošem tjelesnom stanju. Bio sam prilično na kraju snaga. Nakon dugoga pješačenja preko gorja Taurus bio sam posve iscrpljen. U tom bijednom stanju navijestio sam vam evanđelje, radosnu vijest. A vi? Niste me zbog toga ni prezreli ni pljunuli na tlo od gađenja prema meni. Tako se moglo očekivati. Ali primili ste me kao da sam Božji anđeo. Još više, kao da sam osobno Isus Krist.

Bili ste tako sretni zbog toga. **Tada ste bili iznenađeni i preplavljeni radošću. Ali gdje je ona nestala?** Bili ste tako dirnuti da biste za mene iščupali svoje oči i dali mi ih.

Zar doista mislite da sam vam odjednom postao neprijatelj zato što vas sada kritiziram i pišem vam istinu? Ti ljudi koji vam propovijedaju obrezanje da biste postali Božji sinovi i kćeri nemaju dobre namjere. Žele vas učiniti ovisnima o sebi. A ne o Kristu. Vi trebate biti njihov trofej. Mene, Pavla, trebate smatrati neprijateljem. A za njih se trebate revno truditi. Da, uzorno je truditi se za dobro. Vaša se revnost pokazuje i kad me nema. Ili tada možda prelazite na drugu stranu? Živite ipak uvijek tako, kao punoljetni Božji sinovi i kćeri u slobodi evanđelja! I prema tim ljudima!

Djeco moja, osjećam se kao da vas moram u bolnim porođajnim mukama drugi put roditi. **Da se Krist rodi u vama**. Tako je bilo i kad sam prvi put bio kod vas. Samo Krist – a ne obrezanje ili Zakon ili religiozni oblici – treba poprimiti oblik u vašem srcu i životu. Pa imali ste tako dobar početak. Što bih sve dao da sada ponovno budem kod vas! I da vas oči u oči pravim riječima iznova pridobijem za Krista i njegovu slobodu. Pismo ponekad zvuči oštro i neosobno. Prilično sam u nedoumici zbog vašega povratka u ropstvo religioznosti.

## Dvije žene i Abrahamovi sinovi; dva saveza, dvije gore i dva puta Jeruzalem 4,21-31

Vi Galaćani, koji poput Židova – iako to niste – želite živjeti pod Zakonom, zar ne čujete Zakon? Mojsije u prvoj knjizi izvješćuje o Abrahamu jedan događaj koji vrlo dobro pokazuje u što ste se upustili. Abraham je imao dva sina. Jednoga je imao od svoje robinje. Drugoga od svoje žene, koja nije bila robinja, nego slobodna. Sin robinje bio je začet bez vjere, ljudskom snagom i naporom. Drugi je došao na svijet – protiv svakoga ljudskog očekivanja ili mogućnosti – po Božjem obećanju i jamstvu. Te dvije žene imaju za nas slikovit, tipološki smisao. Usporedite ih jednom. Svaka od tih dviju žena predstavlja savez koji je službeno sklopljen. Jedan s **gore Sinaja**, gdje se čovjek rađa u ropstvo Zakona. Za to stoji robinja **Hagara**. Za goru davanja Zakona u Arabiji. To odgovara sadašnjem **Jeruzalemu** i predstavlja narod Izrael. Taj Jeruzalem, gdje je Mesija bio razapet, sa svojom je djecom u ropstvu Mojsijeva Zakona.

Ali postoji i drugi Jeruzalem – onaj gore, **nebeski Jeruzalem**. Taj nebeski grad sažetak je svega što dolazi odozgo, naime Krista, Duha, njegova kraljevstva, kao i vidljive Božje prisutnosti u Novom svijetu. Taj je Jeruzalem slobodan, kao Abrahamova žena. To je naša majka. Tako je to već rekao veliki prorok Izaija u 54. poglavlju: „Raduj se, nerotkinjo, koja nikada nisi rodila dijete; zapjevaj od radosti i kliči, ti koja nikada nisi postala majkom! Jer djece samotne bit će više nego djece žene koja ima muža."

**Vi kršćani u Galaciji, svi ste vi, kao Izak, djeca obećanja! Rođeni za slobodu, da budete baštinici.**

Tada je onaj koji je rođen po naravi, Jišmael, progonio onoga koji je rođen po Duhu. I tako to neprestano doživljavam. Židovi su ti koji potiču progone. Jer odbacuju raspetoga Mesiju, koji je došao i za narode.

Ali što kaže Pismo o toj situaciji? Nije bilo kompromisa. I tako treba biti i danas: Istjeraj robinju i njezina sina iz tabora! Otjeraj ih. Jer sin robinje neće baštiniti zajedno sa sinom slobodne, Sare.

Jišmael predstavlja odnos s Bogom koji se temelji na potčinjavanju i vlastitom učinku. Izak predstavlja živi odnos sinovstva, srž evanđelja, koje nas je učinilo sinovima i kćerima Oca koji ljubi.

Sažimam, draga braćo i sestre: Mi nismo djeca robinje, nego djeca slobodne. Shvatite što to znači za vas i koliko je ta razlika presudna.

## Ili – ili: cijeli Zakon ili Krist, milost i sloboda 5,1-12

Krist je došao za nas. Donio je slobodu. Došao je da nas oslobodi. I to je učinio. Ostanite u toj **Kristovoj slobodi**. Ne dajte se ponovno uvući u ropstvo. Branite se i budite postojani. Ja, Pavao, kažem vam: Ako se date obrezati, Krist vam neće ništa koristiti. Krist i njegovo oslobođenje nemaju nikakve veze sa Zakonom koji želite ispuniti. On vam ne pomaže, da, ne može vam pomoći ako želite vršiti Zakon. Usput, ako se date obrezati da biste postali sinovi i baštinici, onda morate držati **cijeli** Zakon. Tada obrezanje ni izdaleka nije dovoljno. Uz obrezanje ide život pod cijelim Zakonom. Ne dajte se zavarati. Nema jeftinoga legalizma. Zakon zahtijeva više od obrezanja!

Znate li dokle to ide? Vaša je veza s Kristom, Mesijom, prerezana i prekinuta ako želite postati pravedni po Zakonu. Tada ste **otpali od Božje milosti**. Kao iz čamca za spašavanje. Milost koja vas je spasila i učinila pravednima, u kojoj živimo, tada za vas više ne vrijedi. Ali zašto vam njegova slobodna milost nije dovoljna? Zašto se želite oslanjati na sebe?

Pa primili smo Božjega Duha, koji oslobađa i prosvjetljuje! Njegovom silom vjerujemo. Po njemu očekujemo nadu pravednosti. To je dovršenje spasenja. S radošću gledamo prema danu kad će sve biti otkriveno i kad će naše opravdanje, cijelo spasenje u Isusu, postati vidljivo. Zato bi svakomu trebalo biti jasno: U Mesiji nema razlike je li netko obrezan ili nije. Kristovim sljedbenicima ne znači ništa ni obrezanje ni neobrezanje. U tome nema ničega što bi se Bogu sviđalo. Samo vjera, spasonosni odnos s Isusom, vrijedi. Samo bezuvjetno pouzdanje u ono što je Bog učinio u Kristu i što čini danas dovodi nas u pravi odnos s Bogom. A kako ta vjera postaje vidljiva? Po djelotvornoj i nesebičnoj ljubavi jednih prema drugima. Po tome možete prepoznati vjeru koja vas čini pravednima i Božjim sinovima.

Tako ste dobro započeli i tako ste dobro napredovali u vjeri. Tko vas je sada zaustavio i zakočio da i dalje slijedite istinu evanđelja? To nagovaranje ne dolazi od onoga koji vas poziva k vjeri. Postoji upečatljiva usporedba za vašu situaciju ako tim učiteljima Zakona poklonite svoje uho: Malo kvasca ukvasa sve tijesto.

Pouzdajem se u vas u Gospodinu Isusu Kristu da ćete to vidjeti jednako. Oni koji vas zbunjuju i tjeraju u legalizam morat će na Božjem sudu odgovarati za svoja djela. I primiti svoju presudu. Neće se izvući kao da se ništa nije dogodilo.

Ako ja doista, kako se tvrdi dok me nema, propovijedam obrezanje, zašto me onda Židovi još progone? Razmislite jednom! Tada sablazan i skandal križa koji navješćujem više ne bi bio razlog da me progone. Ne, ja ne propovijedam i ne zahtijevam obrezanje. To mi nikada ne bi palo na pamet.

Što se mene tiče, oni koji vas uznemiruju mogu se odmah i uškopiti. Tada prema Zakonu (Pnz 23,1) uopće više ne bi pripadali Izraelu, Božjem narodu.

## Živite u nesebičnoj slobodi i plodu Božjega Duha 5,13-24

Ponovno kažem: Braćo i sestre, vi ste pozvani na slobodu. I iz ropstva egoizma i idolopoklonstva i iz ropstva Mojsijeva Zakona! **Vaša je sloboda Božja volja**.

Ali ne shvaćajte tu slobodu pogrešno, kao da se sada napokon možete u sebičnosti ostvarivati na račun drugih. Ili se bez obzira na bližnjega nametati. Sloboda se, naime, sastoji u tome da ste sada slobodni služiti jedni drugima u ljubavi. Tada biste ispunili čak ono bitno i najvažnije u Mojsijevu Zakonu. **Jer on je ispunjen u jednoj riječi: Ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe.**

Ako vam je zapovijed obrezanja važnija od onoga do čega je Zakonu doista stalo, onda pazite da se međusobno ne rastrgate i ne proždrete. Pri svim vašim svađama među sobom, i između obrezanih i neobrezanih, to bi se moglo dogoditi.

Živite u slobodi i u sili Duha Svetoga. Pa njega ste primili na temelju svoje vjere. On vam pomaže da u međusobnim odnosima ne slijedite požude svojega staroga života, kad niste poznavali Krista. Božji Duh, da, Božja osobna prisutnost, ušao je u vaš život i nadvladava staro, tjelesno, naravno i grješno ponašanje. Obrezanje vam ne pomaže da odbacite svoje neotkupljeno ponašanje. Ako je o čemu riječ, onda o **obrezanju vašega srca**. Ono je važno i događa se po Božjem Duhu.

Stara, tjelesna i grješna narav ne želi dati prostora Božjem Duhu u vama. Želi ostvariti i nametnuti samu sebe. Ali Božji Duh u nama prihvatio je borbu i želi u nama donijeti Kristovu narav. Zato budite svjesni da je sukob između „**Duha i puti**“, između staroga i novoga života, dio vašega života. Do kraja. U vama osobno, ali i prije svega među vama. Svaka strana želi spriječiti da činite ono što hoće druga strana. Ne popuštajte, dakle, sebi, ne slijedite svoje grješne sklonosti, nego pazite na ono što Bog želi djelovati u vama.

**Ako vas Božji Duh motivira i nadahnjuje, ako on ima vodstvo i vlast nad vašim životom, onda niste pod Zakonom. Tada živite kao slobodni Božji sinovi i kćeri iz vjere – u zajedništvu s ABBOM, svojim Ocem.**

## Djela puti

Da biste doista razumjeli što mislim pod „puti“, njezinim požudama i sklonostima, nabrojit ću sada neka djela puti. Nisu ni izdaleka sva. Ona oštećuju i razaraju vas, vaše crkve i odnose sa svim ljudima. Ispitajte vlastiti život jesu li ondje djela sebičnosti postala navika. I trpite li ih te se popustljivo sami opravdavate. Radije ih protjerajte iz svojega života, prekinite ih, odrecite ih se i donesite ih križu našega Gospodina Isusa Krista.

Najprije navodim spolne grijehe. Vrlo su rašireni. Kad se žive neobuzdano i bez mjere, njihovo razorno djelovanje napada sve ljude, muškarce i žene, mlade i stare, koji se predaju neobuzdanoj spolnosti. Bilo u mislima, u stavovima ili u djelu. Sada pojedinačno:

**Bludništvo:** (grčki **porneia**) – blud, **svaka** spolna aktivnost izvan braka, nevjera prema svojemu bračnom drugu.

**Nečistoća:** perverzno, prljavo; besramni postupci na spolnom području, unutar ili izvan braka; npr. ponižavanje žene na puki objekt požude.

**Razuzdanost:** neumjerenost, raskalašenost i spolno zlostavljanje.

**Idolopoklonstvo:** štovanje stvorenoga umjesto Stvoritelja. Sve što Boga i njegovu volju potiskuje s prvoga mjesta u životu. Na to upozorava prva od Deset zapovijedi. Kult idola, iz kojega su Galaćani bili oslobođeni.

**Čarobne trave:** (grčki pharmakeia) uzimanje droga koje mijenjaju svijest u području magije, vještičarenja, okultizma i spiritizma. Uzimanje droga radi nošenja sa životom, kao bijeg od stvarnosti, sa svim posljedicama štetnima za zdravlje i razornima za život.

**Neprijateljstvo:** odvraćanje i mržnja prema ljudima i narodnim skupinama.

**Svađa:** nesloga, prepirka, svadljiv duh.

**Ljubomora:** oblik zavisti, egoistično ponašanje usmjereno na vlastitu korist, sumnjičenja i izražen strah od gubitka.

**Srdžba:** nasilni izljevi bijesa, neobuzdani napadi na ljude i stvari, često zbog sitnica.

**Prepirka:** zlonamjerna sklonost svađama i spletkama.

**Razdor:** gubitak jedinstva. Kao posljedica: raspršenost, raskoli, razmirice.

**Stranačke podjele i sekte:** sektaško razmišljanje, zastupanje i prenaglašavanje posebnih nauka ili legalističkih zahtjeva, isključivo i sputavajuće stvaranje skupina koje se zatvaraju u sebe.

**Zavist:** navika da se drugomu ne priušti ništa dobro i da se to radije posjeduje sam.

**Ubojstvo:** najteži napad na Božje područje vlasti, jer je on stvorio čovjeka.

**Pijanstvo:** prekomjerno uživanje alkohola, stanja opijenosti.

**Terevenke:** grješan način života s pijankama i žderanjem, proždrljivost, raskalašeno pirovanje.

**Itd.**

Dragi Galaćani, već sam to rekao i ponavljam svoje upozorenje: Oni u crkvama, i među vama, koji takve stvari čine iz navike i ne žele uvidjeti da su to grijesi, neće imati **nikakva udjela u baštini u vječnom Božjem kraljevstvu**. Tada je i posve besmisleno misliti da će mi to što sam obrezan osigurati vječnu baštinu. Put „puti“ nikada ne završava u Božjem kraljevstvu!

## Plod Duha

Posve je drukčije ono što Bog, Duh Sveti, želi donijeti u vama. Njegova vlastita narav treba postati vidljiva u vama. Odlučite se, dakle, za život koji donosi dobar plod, koji raste samo po Duhu u vjeri:

**1. Ljubav:** Božja ljubav spremna na žrtvu, koja nije osjećaj, nego odluka volje. Bez ljubavi prema Bogu i ljudima i u kršćanskom je životu sve bezvrijedno (1 Kor 13). Ljubimo jer je on prvi ljubio nas. I time ispunjavamo i Mojsijev Zakon. Sveta Božja ljubav ono je najveće i najvažnije uopće, i zato je navodim prvu.

**2. Radost:** prava, duboka, otporna radost zbog onoga što je Bog za nas i što je učinio kod nas i kod drugih, što sada čini i što će učiniti prema svojem obećanju; radost koja se doživljava i zajedno i ne ovisi o vanjskim uvjetima (siromaštvo, progonstvo, bolest, patnja).

**3. Mir:** (hebrejski šalom) ne samo odsutnost svađe, nego pomirenje, srdačno zajedništvo, povezanost, cjelovitost, približavanje jednih drugima.

**4. Dugotrpljivost:** strpljivost i velikodušnost u odnosu prema drugima; trajna spremnost podnositi bližnje i okolnosti; ljubav u svojoj pasivnoj, ali ustrajnoj strani. Trava ne raste brže ako je vučeš.

**5. Ljubaznost:** dobrohotan, uvijek uslužan stav pun razumijevanja, blaga narav, darežljivost; aktivna strana ljubavi.

**6. Dobrota:** srdačna dobrota, slična ljubaznosti; dati drugomu ono što je pravo i dobro; činjenje dobra.

**7. Vjernost: (vjera)** – lojalnost; vrlina pouzdanosti, iskrenosti, nasljedovanje Boga, koji uvijek stoji iza svoje riječi i vjeran je svojim obećanjima.

**8. Krotkost:** blagost, suprotnost sebičnosti, pretjeranom zahtijevanju i precjenjivanju sebe; poniznost u pogledu na samoga sebe u svijesti o svojim slabostima i grijehu, suosjećanje s problemima i slabostima drugih.

**9. Uzdržljivost:** samosvladavanje, samodisciplina i samokontrola, uravnoteženost, život u mjeri i sredini.

Kad se te stvari nađu u vama, onda možete biti sigurni da ne kršite nikakav zakon. Ništa od toga ploda nije zabranjeno. Naprotiv: Te crte naravi Zakon niti zahtijeva niti ih donosi. **Svi ti plodovi, taj jedan plod, sažeti su u jednoj riječi: Isus Krist**. On živi u vama po svojem Duhu. Prepustite, dakle, samo njemu svoj život.

Oni koji pripadaju Isusu Kristu, koji se u njega pouzdaju, učinili su nešto odlučujuće kad su došli do vjere: Svoj stari život, put s njezinim grješnim strastima i razornim požudama, donijeli su na **križ Isusa Krista**. Svjesno su se okrenuli od svojega staroga, grješnoga života prema križu, prema Isusu Kristu. Taj je stari život zaslužio samo križ. U Isusovoj smrti umjesto nas on je osuđen i time okončan. Umro je u Isusovoj smrti. Vi ste tu smrtnu presudu križa prihvatili za sebe. Živjeti iz stare naravi i za staru narav (put) za vas je prošlost.

## Sijati u Duh: biti tu jedni za druge, živjeti ljubav, biti darežljiv, ne biti uobražen 5,25-6,10

Božji nam je Duh darovao novi život. Učinio nas je novim stvorenjem. Naše je biće novo. Ono je u Božjoj ruci. Zato i sada živite u skladu s tim. Slijedite Duha! Njegov trag! Zajedno, u jedinstvu jedni s drugima. **Živite već sada život budućnosti ovdje i sada.**

Prestanimo tražiti ispraznu slavu i čast jedni od drugih i jedni pred drugima. Prestanimo napokon izazivati i provocirati jedni druge! Prestanimo zavidjeti jedni drugima! Pa sve je to našlo svoj kraj na križu!

Draga braćo i sestre, svatko može učiniti **pogrešan korak** i posrnuti. Svakoga može iznenaditi grijeh ili prijestup. Svatko se kadšto može povesti za pogrešnim gledanjem na to što bi trebalo biti pobožno ili bogobojazno. A vi, duhovni, koji živite životom Duha i vidite da vaš bližnji posrće, pomozite mu da ustane. Time što ga popravljate i ispravljate. Upozorite ga na njegov pogrešan korak. Upravo onda kad ga sam ne primjećuje. Pomozite mu da se vrati na trag Duha. Ali s krotkošću, obazrivo, ne kao pokroviteljski ili arogantni kritičari. Pa svakomu se od vas može dogoditi isto. Budite pozorni! Izloženi ste istim kušnjama i također ste u opasnosti da padnete i posrnete. Pritom se samokritično ispitajte s obzirom na vlastite grijehe i pogreške. Nema valjda nikoga komu se tako nešto već nije dogodilo. **Upravo tada trebamo jedni druge!**

Nosimo terete jedni drugih, kao što je Krist spremno nosio križ i naše grijehe. Teret naše slabosti i stalne podložnosti kušnji. Crkva je i skup onih koji još griješe. I kojima grijeh neprestano prijeti. Postoje i tereti u kojima jedni drugima trebate stajati uz bok i pomagati ih nositi: bolest, financijske teškoće, progonstvo, samoća, strah, očaj, preopterećenost i mnogo više.

Tako ispunjavate zakon. **Kristov zakon!** Pasivnost, nezainteresiranost za bližnjega i nedjelovanje ne dolaze od Božjega Duha. Reći „nemam vremena“, „ne zanima me“ ili „nema smisla“ ili „to je beznadno“ itd. nije opcija u bojnom poretku Duha. Unatoč pogreškama i grijesima i dalje ćemo se voljeti! Pa naša vjera djeluje i dokazuje se upravo u djelotvornoj ljubavi.

Ako tko misli da je nešto posebno, ili bez pogreške, ili netko kome drugi ne treba, taj vara samoga sebe. Zato neka svatko ispita samoga sebe i vidi što postiže. **I to pred Bogom.** Ne u uspoređivanju s drugima. Bog je jedino mjerilo, on koji poznaje naša srca. To je najbolja zaštita od samozavaravanja ili

samouzvisivanja. Tada se čovjek može hvaliti svojim djelima, ako to tada još želi. Svatko će biti odgovoran za sebe onoga dana kad budemo stajali pred Bogom.

Svatko ima svoju zadaću i dužnost u crkvi, koju ne može jednostavno prebaciti na drugoga. **Život u Duhu uvijek je život u zajedništvu!**

## Sjetva i žetva

Podupirite one koji vam daju dobru pouku i nauk. Ne samo riječima, nego djelom i financijskim sredstvima. Ne čudite se što ne može biti temeljite i dobre pouke u evanđelju ako vi, koji primate duhovno, niste spremni i vratiti materijalno. **Podupirite svoje učitelje, vođe i pastire!**

Nemojte nipošto misliti da nije važno kako se ponašate jedni prema drugima. Ne varajte se, Bogu ne možete ništa podvaliti. Za sve vrijedi **prirodno načelo sjetve i žetve**. **Što čovjek posije, to će jednom i požeti.** Naša djela, naše mišljenje i ponašanje uvijek imaju posljedice. S njima ćemo se jednoga dana susresti. Jednako sigurno kao što iz sjemena u zemlji nešto izraste i nikne. Tko na polje svojega života sije ono staro, neotkupljeno, žet će **propast**. Upravo sam vam napisao na koja se djela puti misli, koja se ne mogu činiti bez posljedica. Tko svoj život i svoja sredstva, svoje životno vrijeme, energiju i novac za sebe ulaže u bezbrojne užitke i razonode života, jednoga će dana zaključiti da sve to propada.

A tko na polje svojega života sije Duha, taj će od Boga i njegova Duha žeti **vječni život**. Već uskoro u Božjem novom stvorenju, njegovu vječnom kraljevstvu. Zato činimo dobro – nije uzaludno. Ne posustajmo, jer doći će vrijeme žetve. Čeka nas velika svetkovina žetve. Takva koja nikada neće završiti. Ali ne smijemo prestati činiti dobro. Ni onda kad se čini uzaludnim i kad nema neposrednoga zahvalnog odjeka. Zato, dok još imamo vremena i prilika za to, činimo dobro **svim ljudima**. Susrećimo sve potrebite s Božjim srcem i otvorenim rukama i blagoslivljajmo ih. Počnite u crkvi vjernika, u kojoj ste ujedinjeni sa svojom braćom i sestrama u Kristu. Ondje svaki dan možete sijati u Duh.

## Božji zahvat: križ na Golgoti čini razliku i istodobno je kraj i početak 6,11-18

Na kraju svoje poslanice pišem vam vlastitom rukom; dovde sam je diktirao jednomu dragomu bratu koji dobro piše. To primjećujete po većim slovima. U nekoliko riječi sažimam i svodim na bit ono što sam vam opširno objasnio.

Oni koji vas tjeraju na besmisleno obrezanje žele samo biti na glasu i uspješno ispuniti svoju samovoljnu misiju. Ako im to uspije, onda se zbog Kristova križa ne moraju bojati progona od svojih židovskih sunarodnjaka. **Za njih je obrezanje važnije od Kristova križa. Njihov je cilj da postanete Židovi.**

Ali ti lažni misionari, koji su obrezani, ni sami ne drže Zakon. Traže slavu da se mogu hvaliti vašim obrezanjem. Kao da žele podići skalp i slaviti svoju pobjedu.

Ali za mene, Pavla, vrijedi težiti samo **slavi križa**. Križ precrtava svaku ljudsku žudnju za priznanjem. Slava i čast pred ljudima i od ljudi ne zanimaju me. Križ našega Gospodina Isusa Krista naša je jedina nada – da, središte, stijena na kojoj stojimo. Za mene to znači: Gotovo je sa svijetom! Gotovo je s njegovim religioznim i zakonskim počelima i njegovim idolopokloničkim načinima života. I s mojim vlastitim, koji sam nekoć imao u židovstvu. Ondje se rodio novi svijet. Život, a ne smrt, cilj je i nada križa! Drvo prokletstva postaje za nas stablo života.

I ja sam sâm na tom križu umro tom starom svijetu koji propada. Njemu više ne pripadam. On mi više ništa ne može dati. Ništa više ne može zahtijevati. **S križem nema povratka!**

Biti obrezan ili ne, to po križu pripada prošlosti. Križ je početak novoga stvorenja. Ne ono što ljudi moraju činiti, nego ono što je Bog učinio i stvorio. Novo bivanje i počivanje u Kristu. Novo je doba počelo. Sada vrijede samo **vjera, milost i Kristov zakon koji oslobađa**.

Svi koji žive po tom mjerilu **novoga stvorenja** pod Božjim su blagoslovom, pod njegovim mirom i njegovim milosrđem. Oni su pravi Božji Izrael. Da, novi Božji Izrael, Abrahamova djeca po vjeri. Obrezanje vas povezuje sa starim Jeruzalemom, koji je u ropstvu, s Izraelom pod Zakonom.

Molim vas, ne zadajte mi više muke svojim ispadima natrag u židovstvo! Na svojem tijelu nosim biljege progonstva. Kao što je Isus nosio biljege svojega križa. Moji ožiljci govore jasnim jezikom. Jezikom križa koji navješćujem.

**Milost našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista** neka svaki dan bude prisutna u vašim mislima. **Gradite na njoj, nadajte se njoj, živite od nje.**

Amen.

## Na kraju

Iskreno se nadam da ste pri čitanju osjetili kako vam Bog govori. Kako ohrabruje, poučava, ali i upozorava na sve što ne dolazi od njega i zato nam šteti.

Zahvalite mu za sve dobro što je rekao o vama i izravno vama.

Ako imate pitanja, pišite nam: hj-ronsdorf@t-online.de

Druge tekstove Novoga zavjeta naći ćete na www.hans-joerg-ronsdorf.de.

### Evo još nekoliko važnih savjeta:

Čitajte Bibliju. Ako je moguće, redovito.

Čitajte Bibliju zajedno s drugim ljudima – i razgovarajte o njoj.

Molite da vam Bog oživi svoju riječ – tako kao da vam izravno govori.

Pročitajte tekst naglas, dvaput zaredom.

### Postavite tekstu sljedeća pitanja:

Kakav biste naslov dali ovom tekstu?

Što tekst govori o Bogu i Isusu?

Što tekst govori o ljudima?

Što učimo iz teksta?

Što trebamo činiti?

Kako nas ta riječ ohrabruje?

Kad se ponovno sastanete, razgovarajte o svojim iskustvima i doživljajima.

Tražite kontakt i zajedništvo s kršćanima koji ljube i časte Isusa Krista i koji cijene, čitaju i ozbiljno shvaćaju Bibliju.